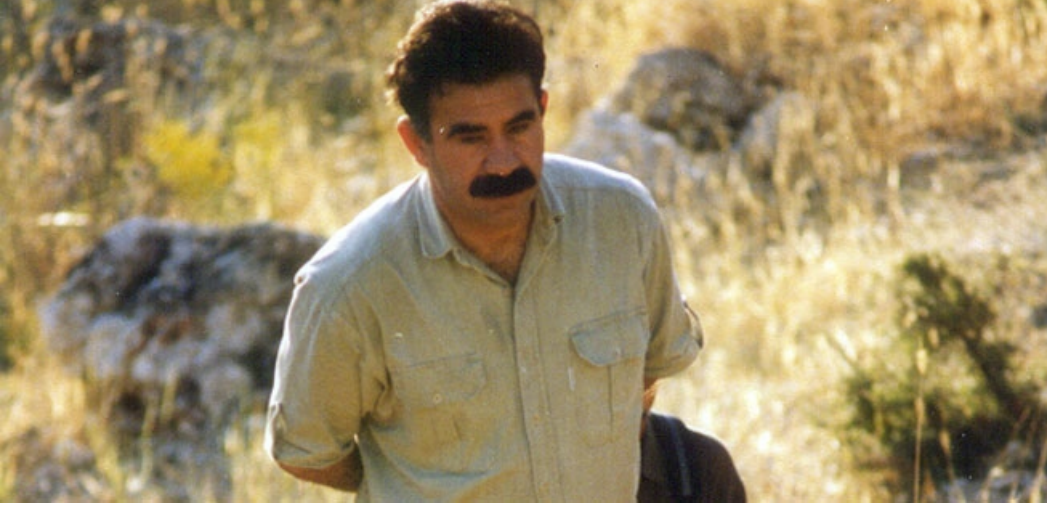

Bir amca ve bir oğul olarak Öcalan

"Nenem için Abdullah amcamın yeri çok ayrıydı. Onun başına bir şey gelmesinden çok korkuyordu. Anlatıyordu: Hiç yerinde durmuyordu, eve kilitliyordum, yine durmuyordu. Kapıyı açar açmaz yine bildiğini yapardı."

03 Nisan 2017 Pazartesi | [Dizi](#)

AYNEY ÖCALAN*

Kürt Halk Önderi Öcalan, aynı anda amcam benim. Doğduğu yerde doğdum; içinde yetiştiği ailede yetiştim.

Gidenler bilir: Amara köyüne adım atar atmaz, Önderliğin oralarda çocuk yaşta gezdiği günleri görüyormuş hissi uyanır. Ben de köye her gittiğimde bu hisse kapılırdım; onun gözünden bakar gibi olurdu her dağa taş. Bu nedenle Önderliğin nasıl bir ortamda ve nasıl bir ailede doğduğunu, yetiştiğini anlatmak istiyorum size.

O köyler...

Doğduğu yer, çok kültürlü ve dilli bir coğrafyadır. Köyümüzün bir yanında bir Ermeni köyü, diğer yanında ise Türkmen ve Kürt köyleri bulunur. Yine yaklaşık 40 dakika uzaklıkta birbiri ardına sıralanmış Arap köyleri vardır.

Ermeni Soykırımı sırasında komşu köyümüzdeki Ermenilerin çoğu, Halep'e göç etmek zorunda kalmış. Bir süre terk edilen bu köy, daha sonra Önderliğin ilkokulu okuduğu yer oldu.

Bizim köy ise Kürt'tür; sınıf farkı bilmeyen yoksul Kürtlerin yaşadığı bir köydür. Önderliğin gençlik dönemlerinde köylüler, bazen Adana'ya çalışmaya giderdi.

Önderliğin anne tarafı, Halfeti'nin Türkmen köyü olan Ereh'ten (Ortayol) geliyor; baba tarafı ise Amaralı. Dedem Ömer'e atalarından geniş araziler miras kalmış. O, çevresinde dürüstlüğüyle tanınıyor. Ömer dedemin hiç erkek kardeşi yokmuş; iki tane kız kardeşi de küçük yaşta evlendirilmiş. Dedem, yalnız, dürüst ve iyi niyetli olduğu için akrabaları sürekli arazilerine el koymaya çalışmış. Daha sonra el koymuşlar da gerçekten.

Üveyş nenem ve Ömer dedem

Yoksulluk içindeyken dedem Ömer, nenem Üveyş ile evlenmiş. Üveyş nenem, Ömer dedemin tam tersi bir kişilik. Asi, haksızlığı asla kabul etmiyor ve eşinin de böyle olmasını istiyor. Ama Ömer dedem, bir bitkiye bile yaklaşırken canını yakmaktan korkar gibiymiş. Nenem, bütün işleri kendisi yapardı ve her şeyin onun istediği biçimde olmasını isterdi. Dedem ise daha çok çevresindekilerin isteğini esas almış.

Bu koşullar altında Üveys nenemin tek umudu, bir erkek çocuğunun olmasıymış. Onun dünyasında erkek çocuk, hem söylediklerini yapacak hem de malına mülküne sahip çıkacak bir "garanti" olacaktır.

Önce Havva ve Ayney, daha sonra ise Abdullah amcam dünyaya gelir. Önderlik doğduğu zaman uğur getirsin diye kalburu ters çevirmişler ve kundağı onun üstüne koymuşlar. Adını, Ömer dedemin babasından almış; yani Önderliğe dedesinin adını vermişler.

'Doğduğunda çok sevindik'

Onun dünyaya gelmesi, aile için büyük sevinçtir. Ailede feodal ölçüler hakimdir. Havva halam, şöyle söylüyordu: "Abdullah doğduğunda çok sevindik. Artık bize destek olacak bir erkek kardeşimiz oldu. Artık akrabalar, babamın mallarına kolayca el koyamayacaktı."

Nenem, kendisi gibi güçlü, asi ve onu dinleyecek bir çocuk yetiştirmek istiyordu. Hep şöyle söylerdi: "Ben Abdullah'ın kundağını bir gün bile yere bırakmadım. Suya ya da bir yere giderken Abdullah aç kalmaması diye onu özellikle çocukları olan kadınlara teslim ettim; acıktığında emzirsinler diye."

Köyde Önderliğin bir süt annesi varmış. Nenem onu da hep kundağını yere bırakmasını diye tembihlermiş.

Önderlik'ten sonra Mehmet, Fatma, Osman ve Ali gelmiş dünyaya. Ali, 10 yaşındayken geçirdiği bir rahatsızlık sonucu yaşamını yitirmiş.

'Dinlemeyen bir tek Abdullah'tı'

Nenem Önderliği anlatırken hep, "Çocuklarım arasında beni dinlemeyen bir tek Abdullah'tı. Hiç yerinde durmazdı" diye anlatırdı. Aynı zamanda Önderliğin ne kadar iyi bir avcı olduğundan bahsedirdi.

Halamlar ise şunları söylerdi: "Sabah Abdullah bizden erken uyanırdı, tarlaya gidip işini yapar dönerdi. Biz daha yeni kalkıp tarlaya gitmeye hazırlanırken bakardık ki gelmiş. Bize, 'Ben gidip evde biraz kitap okuyacağım' ya da 'Yılan avlamaya gideceğim' derdi."

Önderlik, o yıllarda bazen Adana'ya pamuk toplamaya giderdi; bazen de tarlalarımızda yolma yolmaya, fıstık toplamaya. Babam şöyle söylüyor: "Önderlik hangi işi yaparsa yapsın büyük bir sevgiyle yapardı. İster tarlada çalışsın, ister camiye gitsin, ister kitap okusun... 'Bir an önce bitsin de kurtulayım' mantığı onda yoktu. Daha çok, 'İşimi nasıl daha iyi yaparım' çabası vardı."

Önderlik, köyde herkesin korktuğu yılanlarla baş etmesiyle de biliniyor, seviliyormuş. Nenem kızarmış bazen, bazen onu içeriye kilitlermiş ama o yine de işi her bittiğinde yılanlarla mücadeleye gidermiş.

Annem, Önderliğin çok güzel sesi olduğunu da söylüyor. Bazen geceleri babamla harman yerinde kaldığında türkü söylermiş.

Nenem için Abdullah amcamın yeri çok ayrıydı. Onun başına bir şey gelmesinden çok korkuyordu. Anlatıyordu: "Abdullah bazen yılan öldürmeye gittiğinde çok korkuyordum. Hiç yerinde durmuyordu, eve kilitliyordum, yine durmuyordu. Kapıyı açar açmaz yine bildiğini yapardı. Bazen yakaladığı kuşları eve getirip beslerdi. Kimsenin onlara dokunmasına izin vermezdi. Biraz bakar, sonra geri salardı."

Camideki ilk kişi

Çocukluk dönemlerinde Önderlik, dine çok ilgiliymiş. Bu ilgisinin babasından geldiğini düşünüyorum. Köyümüzün ortasında bir cami var ve sabahın ilk saatlerinde, henüz kimse uyanmamışken, imam bile camide yokken Önderlik gider ve yerini almış. Hatta imam bir gün dedeme, "Oğlun her sabah benden önce camiye geliyor, böyle giderse bu çocuk uçar" demiş. Bir gün de Önderliğe, "Sen bu saatte nasıl uyanıyorsun" diye sormuş.

Önderlik, Ermeni köyü olan Cibin'de okula giderken de bazen çocukların önünde durup namaz kıldırıyormuş. Cibin köyü, bizim köyden 40 dakika uzaktır. Önderlik, kışın karının arasında okuldan gelirken dedem hep onu karşılamaya gidermiş. Nenem yolluyormuş onu, "Kar yağıyor, Abdullah'ıma bir şey olmasın" diyerek.

Ailesi hep çok sevdi Önderliği. Kız kardeşleri, "Bizim Abdullah'a olan sevgimiz, onun bir halkın lideri olmasından kaynaklanmadı; çocukluğundan itibaren bize hep saygılı yaklaştı, o yüzden çok seviyoruz" diyorlardı.

Annesinin kızgınlığı

Mücadeleye atılmasının ilk zamanlarında nenem, Önderliğe çok kızgındı. Çünkü onun başka hayalleri vardı. Bazen, "Amcanız gitmeseydi büyük bir vali olurdu, ben de şimdi bu halde olmazdım, bana bakardı" diyordu. Kızdığı zamanlarda ise, "Ben ona o kadar emek verdim, büyüttüm; o bana bir elbiselik kumaş bile almadı" derdi.

Bir türlü oğlunun gidişini kabullenemiyordu. Uzun süre kızgındı. Bazen gazetelerde Önderliğin röportajları çıkardı, babam getirip neneme okurdu. Önderlik bu röportajların bazılarında, "Annem beni yarı boğuluncaya kadar döverdi; eve, içeriye kilitleydi" diye söylerdi, o zaman hemen kızıp kalkar giderdi. "Ben ona o kadar emek verdim, bir gün kundağını yere bırakmadım, şimdi benim hakkımda gazetelerde böyle mi konuşuyor" diye kızardı.

'Git, intikamını al, şikayet etme'

Hatırlıyorum, bir gün babam cezaevine girmiş yine. Kimse parasıyla bile arazilerimizi sürmüyor. Nenemle annem yalnız kalmış; akrabalar bile korkudan selam vermiyor. Nenem kızdı, gidip karakola şikayette bulundu: "Bunların hiçbiri sizin korkunuzdan parasıyla bile tarlalarımızı sürmüyor. Kızım Fatma ve ailesi sizin korkunuzdan bize selam vermiyor."

Çok kavgacıydı nenem, köyde herkes ondan çekinirdi. Ama aynı zamanda çok şefkatli de bir insandı. Köyden Adana'ya çalışmak için her gittiğimizde komşuları için de ayrı ayrı hazırlıklar yapardı. Yabancı bir yerde hiç çekinmez, kendisine çok güvenirdi. Hayatta en nefret ettiği şey, ezik durmak ve ağlamaktı.

Bir gün köydeyiz, çocuğuz, kavga etmişiz. Çocuklar beni dövmüştü. Ağlayarak nenemin yanına gittim, başladım şikayete. Bana, "Git intikamını al, bana şikayet etme" dedi.

Babam neneme bazen, "Gazetelere konuşma, söylediklerini çarpıtırlar" diyordu ama o dinlemezdi. Hatırlıyorum, gazeteciler gelirdi; kendisi sandalyeye oturur, onlar da etrafında yerde oturur dinlerlerdi.

Bir yandan tedbiri de hiç elden bırakmıyordu. Geceleri doğru düzgün uyumazdı; sanki her an birileri gelecek, bir şeyler yapacak... Sabahları da çok erken kalkar, işini yapardı.

Adana'da, silaha direniş

Bir gün Adana'dayız, gece saat 2 civarları. İki kişi geldi ve babama, "Karakoldan geliyoruz, hakkında tutuklama kararı var" dedi. Babam hazırlandı, onlarla gidecek. Nenem, "Ben izin vermiyorum Mehmet'in sizinle gelmesine" dedi. O zamanlar küçüktüm, battaniyenin altından korkuyla olanları izliyordum. Adamlar neneme, "Tamam, bizimle birlikte yolun sonuna kadar gelsin" dedi ama nenem iki elini açıp önlerine geçti ve bir daha, "Mehmet'in sizinle gelmesine izin vermiyorum" dedi. Babam, "Tamam, geliyorum" dedi ama nenem yine de bütün gücüyle izin vermedi. O iki adam silahlarını çıkarıp nenemin boğazına dayadı. Belki korkar da izin verir diye düşünüyorlardı. Ama nenem korkmadı; "Ne yapmak istiyorsanız yapın, isterseniz beni vurun, izin vermiyorum" dedi. Nenem nasıl bağırıyorsa başladıysa, bunlar da kaçıp gitti. Adamları şikayet etmek için sabah karakola gittiler. Karakoldakiler, "Biz böyle bir talimat vermedik. Askerlerimizin hepsi buradadır, gelenler hangileriymiş" demiş ama içlerinde o kişiler yokmuş.

HEP Kongresi ve verilen söz:'Üç defa bağıracağsın'

Nenem uzun süre yaşadığı tüm zorluklar için Önderliği sorumlu tutuyordu ama 1992'de Halkın Emek Partisi'nin (HEP) kongresine katıldıktan sonra görüşleri tamamen değişti. Başka yerlerde Önderliğin annesi olduğu için hep baskı görüyordu ama kongrede halkın sevgisini görmüştü. Günlerce, haftalarca bize hep kongrede yaşadıklarını anlattı. Orada Musa Anter'le görüşmüştü. Onun kongreden kısa süre sonra katledilmesi de nenemi çok etkiledi. Daha önce nenemin ağzından 'Kürdistan' sözcüğünü hiç duymamıştım. Kongreden döndükten sonra yadı, annemle oturuyorlardı. Bana, "İçimizde en genci sensin. Bir gün Kürdistan kurulursa mezarımızın üstüne gel, üç defa 'Kürdistan kuruldu' diye bağır" dedi.

'Abdullah çiçek uzatıyor'

Nenem vefat etmeden önce Önderliğin yaratmak istediği yaşamı anlamıştı, diyebilirim. Son nefesini vermeden önce anneme ve Havva halama bakıp gülmüştü. Sordular, "Neden gülüyorsun?" Nenem onlara, "Abdullah bana sarı, kırmızı, yeşil çiçek uzatıyor, ona gülüyorum" demişti. Bunlar onun son sözleri oldu. Bu da gösteriyor ki, Önderliğin ona bir elbiseden daha değerli şeyler hediye ettiğini anlamıştı.

Nenem ağlamayı hiç sevmezdi, söylemiştim. Fakat köyden göç edip da Adana'ya gittiğimizde hep ağlardı. Onda çok derin bir toprak sevgisi olduğunu fark ettim.

Şeker hastalığı vardı nenemde. Bu hastalığa sahip olan birinin perhiz yapması gerekir. Babam da neneme hep "Ancak yediklerine dikkat edersen köye gideriz" diyordu; bu sözle perhiz yaptırıyordu.

'Teröristin yeğeni, oyuna almayın'

Kendimi bildim bileli ailem beni hep Önderlik sevgisiyle yetiştirdi. Onun yaratmak istediği yaşamı tam olarak anlamamak da halklar için, insanlık için iyi şeyler yaptığını hissediyorduk. Aile içinde Önderliğe hep saygı ve sevgi besliyorduk; ama uzun süre dışarıda bu nedenle dışlandık. İşte sonunda baskılardan dolayı Adana'ya göç etmek zorunda kaldık. Büyüdüğümüz ortamda çoğu kişi, komşularımız Türk'tü. Önderliğin ailesi olduğumuz için hep dışladılar bizi. Okula gittiğimizde öğretmenlerimiz, diğer öğrenciler... Kimse bizimle çok fazla konuşmuyordu. Çocukken oyun oynarken bile diğer çocuklar, "Teröristin yeğenidir, aramıza almayalım" derdi.

'Unutma bunları, tarihtir'

Babam sık sık tutuklanıyordu, nenem ve annem yalnız kalıyordu. Askerler evimize sürekli baskın yapardı. Daha o zamandan kendime, "Bunları hafızana kaydetmelisin" diyordum. Çok küçüktüm, yapabildiğim tek şey buydu. Gördüğüm her şeyi kaydettim, unutmamaya çalıştım. Eğer bir gün Önderliği görürsem, annesinin yaşadıklarını, onun hakkında söylediklerini, duygularını ona anlatmak istedim. Bazen nenem de bana "Bu yaşadıklarımızı unutma, bunlar tarihtir" derdi.

15 Şubat günleri ve mahkeme

Önderliği görmeyi hep çok istedim. En büyük hayalimdi bu. Bir gün onun İtalya'da, Roma'da olduğunu öğrendik televizyonlardan. Evde merakla gelişmeleri takip ediyorduk. Sonra bir gün, sabah saatlerinde Önderliğin yakalandığı haberi geldi. Bu haber, her Kürt'ü sarstığı gibi bizi de çok derinden sarstı. Babam televizyonun başından ayrılmıyordu ve sürekli sigara içiyordu. Bir gece babamla halam, yalnız başlarına, avukatlara vekalet vermek için İstanbul'a gitti.

Döndükten sonra Önderliğin mahkemesinin olacağını söylediler. "Ben de mahkemeye katılacağım" dedim. Önce bana, "Sen gelemezsin, çok küçüksün" dediler. Aileden çok fazla kişi katılmak istiyordu. Eğer beni götürmezlerse evden kaçıp İstanbul'a gitme planları yapıyordum. Tam planımı yaptım, babam, "Sen de bizimle mahkemeye katılacaksın" dedi. O gün sanki dünyalar benim olmuştu; içim içime sığmıyordu. Hayallerimdeki gibi olmasa da, sonunda Önderliği görecektim. Hayallerim başkaydı; başka mekanlarda hayal ederdim onu. Buruktum ama yine de mutluydum.

Akşam Adana'dan otobüsle İstanbul'a doğru yola çıktık. Aynı akşam İstanbul'dan Gemlik'e yola çıktık ve sabah saatlerinde ulaştık. Sıkı bir aramadan sonra İmralı Adası'na doğru yola çıktık. O zaman yaşadığımız duyguları tarif edemem. Bir yandan hüznün, diğer yandan Önderliğin durumu... Nasıl anlatayım?

Kalktım, el salladım

Mahkeme salonuna girdik. Önderliği cam bir kafesin içinde gördüğümde çok etkilendim. Hemen yanımda asker aileleri vardı. Biz aile olarak duygularımızı çok yansıtmamaya çalışıyorduk. Onlar hep hakaret ediyordu; oldukları tarafa bakmamaya çalışıyorduk. Önderliğe odaklanmıştım, gözümü ondan ayırmıyordum. O zaman konuşmalarından çok bir şey anlamasam da insanları, orada bulunan herkesi nasıl etkilediğini fark ediyordum. Bütün dikkatimle onu dinliyordum, ne demek istediğini anlayabilmek istiyordum. Bir yandansa içimde fırtınalar kopuyor.

Önderlik karşımızda, bir camın içinde. Aramızda 3 metre var ama ne dokunabiliyorsun ne de konuşabiliyorsun. Yalnızca izliyorsun. Bir mahkemede Önderlik, ailenin olduğu tarafa dönüp baktı. Hemen ayağa kalktım, el salladım. Önderlik de ayağa kalktı, el salladı. O zaman mahkeme birden karıştı. Orada bulunan asker aileleri bağırıp çağırmaya başladı, "Daha bu teröriste el sallıyorlar" diye. Bir tanesi protez bacağını çıkarmış bağırıyordu. Orada bulunan görevliler yanıma gelip, "Bir daha böyle yaparsan mahkemeye katılamazsın" dedi.

Bir görüş günü...

Önderlikle görüş yapmayı da çok istiyordum. Girişimlerde bulunduk. Bir gün İmralı'daki görevliler, "Bugün görebilirsin" dediler, beni büyük bir heyecan sardı. Şok oldum aslında, hiç böyle bir şey beklemiyordum. Sanki donmuş gibiydim. Bazı avukatlar yanıma gelip, "Ona halkın onu çok sevdiğini söyle" dediler. Bir anda

herkes benden Önderliğe bir şeyler söylememi istemeye başladı. Ben ise yalnızca boşluğa bakıyordum, hiç sesimi etmiyordum. Yalnızca babama dönüp sordum: “Ben şimdi Önderliğe baba mı diyeyim, yoksa başkan mı?” Bana, “Sen yeğeni olarak görüşüyorsun, amca desen daha iyi olur” dedi. Hazırlandım, kapıya kadar gittim. Bana, “Sen ikinci dereceden akrabasın, görüşemezsin” dediler. İmralı’dan İstanbul’a dönene kadar ağladım. Babam, “Sen daha çok gençsin, kesin görürsün” diye teselli vermeye çalışıyordu.

Önderliğe mektup

Karar duruşması görülecekti. Önderlik, o duruşmaya ailenin katılmasını istemedi. Ben de o zaman Önderliğe mektup yazmaya karar verdim. Okuduğum bir yazıdan etkilenerek mektuba, “Biz günahkarız, sen de bizim günahlarımızı üstlendin” başlığı atmıştım. Bu mektup, Önderliğin eline ulaşan ilk mektuplardan biri olmuş. Bir gün avukatlar beni aradı ve mektubun eline ulaştığını söyledi. Başlık yaptığım söz çok sevmiş.

Ben Önderliğin doğaya, insanlara sevgisini ve dürüstlüğünü babasından aldığını düşünüyorum. Haksızlığı kabul etmemesini, isyankarlığını ise annesinden... Nenem, gerçekten olağanüstü çalışan, yaman bir kadındı; dedem ise çok sessiz ve dürüst bir insan.

Doğum günün kutlu olsun!

Büyük acılar yaşamış, zalimlerin evlatlarına yabancılaştırdığı analara yeniden bir umut ışığı olan Önderliğin doğum gününü kutluyorum. Bahar mevsimindedir doğduğu gün; evet, karın kalktığı, yağmurun yağdığı mevsim. Yaşamın çiçeklenmeye başladı zamandadır doğum günü. Güneş, o zamanda doğar yeniden. Güneş’in doğumunu kutluyorum.

** Ayney Öcalan, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan’ın kardeşi Mehmet’in kızıdır. 1981’de, ailesinin ilk çocuğu olarak dünyaya geldi.*

Üveys Ana